

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás:

Külső-monostortóca 22. sz.

Kiadó hivatal:

Középuteza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-szor 7 kr., 2-szor 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstain és Voglerről (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)

Nyilttári cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csimzendők.

Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen a lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökre és szombaton délelőtt.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

július—decemberi folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 „ „ „
Évnegyedre	3 „ „ „
Egy hóra	1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középuteza Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Kolozsvár, június 21. 1868.

(—) „Vizsgáltam mindazokat a nagy kérdéseket, melyek az elmélet izgalomban tartják, az emberi jog, a politikai rendezés, a társadalom és a vallásos hit kérdéseit. Mindenütt két, mindenütt ugyanazon tényre akadtam: nagy bonyolultságra és nagy bizonytalanságra az eszmékben és a törekvésekben. Semmi sincs egyszerű, senki sincs elhatározva; minden feladat és minden kétegyeszerre nehézkedik a gondolatra és az akaratra. A tettvágy megmérhetetlen és rendkívül változatos; a habozás általános.

E sorokat idézi nem rég Girardin Guizotnak egy hozzánk még nem érkezett művéből. Tout comme chez nous; s Guizot, ha történetesen a francia helyett a magyar politikai láthatáron elmélkedik, hasonló helyességgel mondhatja el a fennebbiek, s különösen a várszavakat: a tettvágy nagy és rendkívül változatos s a habozás általános.

Francia- és Magyarország jelene közt nem nehéz különben is fölfedezni a hasonlatot, mert bár merőben különböző úton mindkettő a fejlődésnek, az átalakulásnak nevezetes csúcsán hatol most át, csak hogy ez átalakulás iránya ellenkező.

Franciaország 1852-ig köztársasági politikai szabadsággal bírt, s ekkor feladta önként; önként, mondjuk, mert nem tudunk képzelnéi államcsíny, mely egy öntudatra ébredt nemzetet erőszakkal tudjon arra kényszeríteni, hogy önmaga politikai szabadságát lezavazza. Franciaországnak terhére vált volt az a nagyra nőtt államhatóság, mely absorbeálta az egyéni politikai szabadságot, s az utóbbit nem mint célt, hanem, mint eszközt engedte létezni, s az a Franciaország, mely a történelmi jogalapot mindig és mindannyiszor ellökte lábai alól, a hányzor a politikai bölcsesség előhaladott eszméi más irányt tűztek elébe, — a császári kormányrendszerre szavazott. — Mintha azt mondta volna e ténye által: igen sokat bírnak az állami önműködésből, mondjunk le róla s az általános szavazásban testesítsük meg az egyéni szabadság eszméjét, melyet eddig az állami önműködés eszméjének áldozatul kelle hoznunk.

S most újra küzd Franciaország előre — a szabadság felé, s küzdelme sorrendjében az eszméket így állította fel: szabadság az egyénnek, a községnek, az államnak.

Ellenkezőleg Magyarország nem a bölcselmi eszmék, hanem a történelmi jog irányát követi, s az állami megsemmisülés veszélyén túlhaladva, most mindenekelőtt, mint állam kívánja magát érvényesíteni s a község, az egyén csak másodrendű figyelem tárgya lehet.

A helyzet egészen különböző e szerint Francia- és Magyarországon. De van mégis körülmény, mely mind a kettőnél egyforma színben áll elő, és ez az, hogy sem Franciaország, sem Magyarország nincs meggyőződve, s nincs azon szükséges hittől vezéreltetve, hogy az alap, melyen áll, célja kivételre tökéletes, s nem hagy kívánni valót.

Franciaország, midőn az egyéni szabadságot akarja megszilárdítani, aggódva néz a császári trónra, mely annyi jogot központosít egy ember kezében, s midőn bizalmatlanul nézi ezt — haboz: ha gyengítse-e azt

a hatalmat, melyet az egyéni szabadság jelvényeként önként állított maga fölébe.

És minálunk! A múlt évi kiegyezkedés az az alap, melyen állami önműködésünk föl kellene állítanunk. Ez állami önműködés általános cél, s mégis ez alapot, melyen azért állunk, mert másutt nincs számunkra hely, a szélső párt, ha volna rá ereje, éppen le akarná rontani, a balpárt pedig nem akarja megszilárdítani. És a jobbpart, és annak kormányja, bár nem tökéletesnek, de célravezetőnek tartja ez alapot, melyre jó lelkiismerettel állott, mit tehet egyebet, mint a politikai élet romjai fölépítésére, pusztái beplántálására, az összes háza áldozatra kész hazafiságára hivatkozik minden lépten, s ha nem talál kellő gyámoltatásra: habozik.

Vessünk számot magunkkal, most, midőn állami önműködésünk akarjuk fölépíteni, midőn azt csak egyéni áldozatok árán érhetnők el, nem ragaszkodunk-e igen megreven az abszolutizmus alatt méltán megszkott azon vágyunkhoz, hogy egyéni terheinken könnyítve legyen? Nem lenne-e kíváncs, hogy a képviselők, kik most a költségvetés felett szavaznak, és e haza értelmisége, mely szavazatukat figyelemmel kíséri, ne azt nézzék első tekintetnek, hogy mennyi adót fizetünk, hanem azt, mire és miként?

Hogy Franciaország politikai láthatáráról eltűnjék a habozás, Girardin azt tanácsolja:

Egy kevés lángész a kormányon, vagy sok szabadság!

Ha nálunk hasonló óhajunk, nem tévedünk, ha azt tanácsoljuk:

Sok megfontoltság a kormány részéről, hogy mire kér áldozatot, de a mostaninál több áldozatra is kész hazafiság részünkről ott, hol a haza most épülő jövője követeli.

Kolozsvár, június 21. 1868.

Városunk f. hó 17-én tartott képviselői gyűlése nem csak a polgármesteri választás, de a tiszti fizetések nagyságának szakosztályi tervjavaslata tárgyalásáért is volt érdekes. Hogy városunk tiszti fizetési az elsőből az utolsóig roszul fizetvél, hogy fáradságuk díja sem a szellemi töké 5%-át, sem a herkulesi munka, sem a felelősség szerény igényeken alapuló jutalmát nem képezi; hogy, ha hivatal teendőinek élő, hü, buzgó és független tisztikar akarunk, azt a nehéz gondok és éhszükség, a testet és lelket öl iszap medréből ki kell ragadni, s őket anyagilag úgy állítani, hogy nehéz, gyakran nehézségekkel járó munkáikat örömmel megtegyék s e munka áldást teremjen a népnek: erről mindannyian megvalánk győződve, s örömmel hallgattuk a szakosztály ebbeli tervjavaslatát. Az azonban nem elégti ki várakozásunkat, először azért, mert hogy az adózó közönséget újból ne terhelje, a 7000 frtra menő javítási összegnek új forrást kívánt nyitni, de mivel víze nagyon gyéken folyik s egy hosszú év alatt alig ereszt ezer cseppet, a többi 6000 cseppet, a remény rózsaszínű sugarain vélte ide szivattyúzni, oly módon, hogy a magas kormány által épített vízvezeték csöveken folydogáljon a majorsági pénztárba s onnét elégtise ki az éhezűket és szomjuhozókat. Az ok, melynél fogva ezt várja, nem helytelen, mintán e város belyegilleték és fogyasztási adóban tömörked vizet tölti meg az állam, mindig szárazság miatt apályban lévő kútját; de ez nem érdeme a városnak, ugyanaz teszi az egyesült két hazának mindon városa is, mintán pedig midégyik hasonló nyavalyában vajdúdik, az önfennartatás harcában vívó m. kormány, nem nyújthatja mindegyiknek az óhajtott írt. Itt bizony nem marad egyéb, mint, hogyha másképpen nem, önmegadózatás által kerítsük elő azt a hátra lévő 6000 frtot, pedig azért, mert a tiszti személyzet alkotmányos joggyakorlatunk ki-folyása; mert érdekünk, jólét, személyi és vagyoni biztonságunkért áldozza magát, mert csak anyagi jobb helyzetbe állítva őket, várhatjuk, követelhetjük, hogy egész erejüket hivatásunknak szentelve, áldásosan fognak működni a tisztsíviselők.

E tárgy végleges eldöntése a jövő gyűlésre halasztatott; nem fog ártani azt előlegesen is egy kissé megsejteliztetni.

Városunk tiszti és szolgai személyzetének fizetése jelenleg felül haladja az 52,000-et, a tervezett javítással 60,000-et teend, tehát 13,000-rel több mint Brassóban. Nézzük meg miként van a 7000-nyi javítási összeg felosztva. Mint mindentűt, az országgyűlés itt is a főbökké, az alsóbb tiszti-

selőknek csak egy kis hulladék jut. A szakosztály egyik tagja azzal indokolta ajánlatát, hogy a felsőbb állomásokra csak így nyerhetünk tekintélyes és jól képzett egyéneket, ezek már korosabbak és rendszeren családtyák; az alsóbb hivataloknál ifjú erők használatnak, családok nincs, tehát kevéssel is kijöhetnek, megjegyezve azt is, hogy meg van a remény évek multával nagyobb hivatalra és így nagyobb fizetésre is szert tehetni. De uraim, még nem vagyunk ott városi életünkben, hogy minden irnok a polgári, vagy legalább tanácsosi méltóságot zsebjében hordaná; az alkotmányos választásoknál nincs avancirozás, sok alsó tisztsíviselő örvend ha a választások alkalmával felmerülni szokott új erőkkel szemben ki nem marad, s nagyobb része egész életén át nem marad egybél, mint fáradtságos csekély állásával.

A fizetés javítása tervzeténél vezéreljen minket ez elv: Quod uni justum, alteri aequum. Minden tisztsíviselőben kívánatik a képességek egy bizonyos neme, mindenki dolgozik s használja testi és lelki erejét a városi nép javára, mindenki érzi — kivált az alsóbb, csekély fizetésű és rendszeren szegényebb sorsú tisztsíviselő — a drága idők súlyát, illő hát, hogy a kedvezmény is mindegyikre kiterjedjen. A fent idézett elvet a szakosztály sok tekintetben mellőzte. Sem nem igazságos, sem méltányos, hogy, midőn a főbb hivatalnokok fizetése több száz forinttal javítása czéloztatik, az igátó, alkaptány, levéltárnok, szállásmester, ellenőr 50 frttal hozatik javaslatba; nem igazságos, hogy az árva bizottmány ügyvezető — kinek hivatása szent, foglalkozása és teendője és felelőssége bizonyára oly nagy — ha nem nagyobb mint a tanácsosé, nem emeltetik tanácsosi rangra és fizetésre; nem igazságos, hogy a fő és első seborvos fizetése 100 frttal emeltetik, a 2-ik seborvosra tekintet nincs.

Minden igazságszerető ember igazságot és méltányosságot vár a képviselőtől, a nyújtandó kedvezményekben is. Véleményünk tehát oda irányul, az egész fel- és javítási összeget — ha többet nem áldozhat a város — hogy igazságos igényeiben mindenki ki-elégítették. Vegyék fontolóra, hogy a főbb hivatalokban jómódu, mondhatnám gazdag egyének vannak, és fiatal nőtlének, ellenben az alsóbb állomásokban többen léteznek, kik szűkre szabott fizetésükből nem csak magok élnek, de eladagolt anyákat és szegény árvákat is táplálnak, s azért, de különben is hosszas és hűséges szolgálatuk után méltán várhatják a segélyezést. Igazság és méltányosság legyen a vezérelv a tiszti fizetések emelésénél és semmi más tekintet, a mint hogy meg is vagyunk győződve, miszerint a képviselőtestület más szempontból nem indul ki.

Népiskola-ügy.

Meg vagyunk győződve, hogy egy alkotmányosan kormányzott ország előnyére nagyobb befolyással mi sem bír, mint a népnevelés. Mivelten nép között a szabadság éretlen gyermek kezébe adott éles kés, s hiszem, hogy az é-amerikai szabad státusok törvénye néptünk alosztálya előtt most zsarnoki törvényként tűnne fel, mivel annak teljesítése, megtartása a lehetetlenségek közé számítottak.

Mintán alkotmányos szabadságunkat meglehetősen visszanyertük, a népet nevelni kell. Több általam olvasott lapban sok jó eszmét láttam fejtegetni, de azok egyike sem elégített ki. Hiszem, soraimban kifejtett eszméim is hiányosak s sokak előtt visszatetszők lesznek, mégis jobbnak vélem azokkal a nyilvánosság terére kilépni, mint elhallgatni, s ha valaki célhoz könnyebben vezető utat, módot ajánl, örömmel hátra állok, sőt követői közé sorakozni el nem mulasztom.

Nézetem szerint óhajtanó:

1. hogy a népiskolák nemzet és vallás felekezeti szerint szerveztessenek, mivel eddig is az egyházakban ének-vezérek köteleztettek tanítani: községekben, hol más iskolák — kisdődörödák nincsenek, s azok felállítására pénz szűke miatt lehetetlen — legkönnyebben eszközölhető e kettős fizetéssel ellátott tanítói állomás fentartása, s mint hogy az ily tanítók nagyobb része még most nem ért a célhoz, könnyebben vezető tanításhoz, magok a lelkészek, mint különben is fő iskola felügyelők, köteleztessenek a tanítókat bevezetni a tanításba s mindig segélyül lenni, mint ez ma is megvan az erdélyi ev. ref. püspökségben.

2. Tanköteles legyen minden gyermek 18 éves koráig, ily beosztás szerint:

a) Májustól szeptember végéig minden gyermek 4 1/2 évesétől 8 éves koráig, s gyakorolhassanak lehetőségig mind azokban, miket kisdődörödákban szoktak az ilyeneknek tanítani.

b) Októbertől március 20-dikáig reggel 6—8 óráig minden 10—14 éves gyermek; 8—12 óráig 6—10 évesek; délután 1—4-ig minden 6—10 éves ngyermek, 4—6 óráig a 10—14 évesek. Ha valamely községben a tanuló képesek száma igen csekély, vegyesen is járhatnak iskolába.

c) Egész éven át minden szombaton délután a 12—18 éves fi- és ngyermek, egy vasárnap reggeli 6—7 óráig ének, délelti isteni tisztelet után 1/2 órai vallás-tanítás.

3. Ismervo a nép alosztályát, mely nyáron át ké-z egyetlen egy bornyáért is gyermekének tanulási idejét pásztortlásra fordítani; télen át pedig inkább az utczán, folyókön csáklázni s trágárkodni engedni, a helyett, hogy iskolába jártná; óhajtanó lenne, hogy az ily, gyermekeiket tanítani anyag szűlőkre határozatassék a tanórák mulasztásához mért fokozatos heti büntetés, mely a naponta vezetett jegyzőkönyvekből lenne látható, és ez összeg — a járásbíró küldötte által felszedve — minden hó végével küldessék fel bizonyos kitűzött helyre, a népnevelési cassa javára.

4. Minden egyházmegyei kerületben a csoportokra osztott iskolákban választott két — egyházi és világi — felügyelők tegyenek minden hó elején látogatást, tudomást veendők az eredményről, kik számbavéve a befolyt hóani mulasztásokat, legyenek kötelesek tudatni az illető esperesekkel az óra-mulasztásokért büntetés-mennyiséget is; az esperesek pedig félénként tudassák püspök útján a magas m. kir. közoktatásiügyi miniszteriumot; ezen felterjesztésben kijelölt összeg és a harmadik pontban kijelölt uton beszolgáltatott büntetés-mennyiség, ellenőrzött egyenlő összeget adna.

5. A tanítók fizetése, iskolák berendezése, a szegény tanulók tanszerekkeli ellátása és a felügyelők utóköltégeinek nagyon csekély mérvbeni fedezése végett óhajtanó:

a) hogy a pap és tanító által használt canotassék ki, hol vagy nem akarnak a községi tagok commassalni, és itt csere útján, egy a hely fekvésénél fogva a több községbeniek apró részletekben vehetik ki illetőségüket;

b) a tanítókat illető szántó és kaszálókat (hol pap a tanító, ott is a tanításért használtak) maga a felekezeti nép mívelje meg és takarítsa be, az illetők által kívánt időben, s azokat trágyázza is meg hat éven át egyszer;

c) minden községben három havi korcsmárlási jog engedélyeztessék, felekezeti szerint. Ez uton községeinket minden 100 fűst után számíthatni közép számítás szerint 120 frt o. é., midőn most a birtokosok bérnökei által azon idő alatt le-szállított ital-ár mellett alig számíthatni annak 1/3-ad részére;

d) a dohánytermelésre ingyen engedélyezett 20 □ űl után fizessenek 1 frtot, s ez 1 frt o. é. fordittassék népnevelésre, s felügyelői legyenek a községi bírák, ellenőrizve az egyház vagy egyházak megbízottai által;

e) a só ára szállíttassék le s a loszállított só áron kívül minden mázsa után 50 kr külön fizetessék népnevelésre.

Ha az országgyűlés ily törvényt alkot, mindenki részt veend ez tudós cél előmozdításában, milliókat tesz le a népnevelés oltárára, és ha az illetők is kötelességeikben híven járnak el, 20 év alatt mindenki fog olvasni, írni, számolni stb. s 20 elteltével — a most sok helyeken csak a papság segélye mellett eltűrt igen csekély fizetéssel ellátott gyenge tanítók helyett — képes tanítók vezeték a tanítást, s jövőre hazánk népének méltósága biztos alapra leend fektetve, a tanítók pedig kellő fizetéssel ellátva; ellenben ha — mint eddig — a nép fellelkedtségében, adakozó készségében bízunk, körülbelül ily eredményre számíthatunk: a vagyonosabbak nagyobbresze keveset vagy semmit sem áldoz; a kevésbé vagyonos rész beéri az idő intő szavával s kielégít azon panaszkodással: teljes lehetetlen, a nép alosztálya pedig — mint képzete szerint szükségfelettire — nem ad.

Nagy Mihály,

aszt-matéi ev. ref. pap.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése június 16-án.

A képviselőház mai ülésében Nyáry Pál fájdalom érzeténél ad kifejezést a szerb fejedelemnek orozva lett meggyilkoltatása felett és indítványozza, hogy mint Magyarország hí szomszédja, hí barátja iránt intőzzen a ház az ideiglenes kormányhoz részvét és szánalom iratot. (Helyeslés.)

Lónyay pénzügyminiszter a miniszterelnök távollétében kijelenti, hogy a kormány gondoskodott arról, hogy képviselője jelen legyen a szerb fejedelemetetetésén, és kifejezze a mély részvételt.

Elnök felhívja a házat, hogy részvételének ünnepélyes nyilvánítását fejezze ki felállásával, mely felhívásnak a ház, Babes Vincze kivételével, eleget tett.

Gorove miniszter a bajor kormányfővel kötött vámúgyat tárgyalja, mely ki fog nyomtatni és annak idejében tárgyalatni.

Csikó Sándor a demokrata körök feloszlása tárgyában tett interpellációra nyert válasza ma jelenti ki egy hosszabb beszédben, hogy azzal nincs megnyugtató, és határozati javaslatot nyújt be, melyben ki kívánja mondani, hogy tekintve, miszerint a miniszter az alkotmányosságból folyó társulati szabadságot a demokrata körök feloszlásával megsértette, tekintve, hogy fegyveres erővel a magyar államélet ellen támadólag lépett fel, mondja ki a ház, hogy a társulati szabadságot meg nem szoríthatja a miniszterium és az alapszabályok felterjesztését nem kívánhatja.

Felolvasott még a 10-es bizottságnak a Román és Böszerényi lapszerkesztők ellen a közvádó által kért vizsgálat indíthatása tárgyában készített jelentése, melyben az engedélyt a vizsgálóra megadatni véleményezi. Valjon a kérdéses cikkek kinyomtatassanak-e? hosszabb vitára adott alkalmat, s végül ki nem nyomtatásuk határozatott el.

Levelezés.

Felső-Fehérmegye, június 12. — A „Magyar Polgár” egy „Erdély árvavármegyéje” felirattal címzett vezércikket tűzött lapja 67. dík számjára homlokára, melyre, nem törődve céljával, csak annyiban szándékom észrevételemet megtenni, mennyiben éppen megértenek érdekl.

Nézetem szerint, kell, hogy minden cikk a körülmények és viszonyok részrehajlatlan megítéléséből származott meggyőződésében találja keletkezését.

Ez elvitáztatlan tény levén, azt hiszem, nem lesz feltűnő, ha azt állítom, hogy említett vezércikk szerzőjének akkor, midőn megértenek főispán nélkül bomlott politikai és közigazgatási renddel, éles pártusák között vajdának állítja, erről éppen semmi, vagy nagyon hiányos meggyőződése volt. — Mert eltekintve attól, hogy szerző — távol esve megértenektől — annak sem kormányzata, sem az ebből eredő hangulat közvetlen tapasztalásával nem bírhat, ha mindjárt ismeretét azon „hónapokon keresztül megjelent közleményekből” merítette be a kormányt, hogy a megye fejtelensége romlásra vezet „sat, egyuttal be kell ismernie, hogy ezen kútforrás nagyon is száraz, midőn ezen közleményeket, habár s ugalmazott tollak, egy néhány gyanús jellegű leszámításával megcáfolták. S miután, tudtom szerint, e megyében, mint az már egyszer, még pedig éppen a „M. P.” hasábján, meg volt mondva, pártol, (ha csak egy a „M. P.” által igenis ismert egyedül álló hívt a „párt” címmel megtisztelni nem akarom (éppen nem lehet szó).

De kiderült a „M. P.” összeinte meggyőződése és részrehajlatlan ítélete elleni kételyem alaposága abból is, hogy a vezércikk szerzője azon közlemények íróit, vagy jobban mondva: íróját „elég elfogulatlan s bizalomraméltó egyének tartja arra, hogy sem a közvéleményt, sem pedig a szerkesztőseget tévútra vezetni nem volt célja, „mivel szembe jónak látja az ezen közleményekre tett czáfolatokat „s ugalmazott tollak”-ból eredetteknek nevezni.

Valjon, ha tettsett szerzőnek említett czáfo-

latokról e s ugalmazottságot tételni fel, miért mulasztja ugyanazt tenni az illető közleményekre nézve is akkor, midőn tudnia kelle, miszerint éppen ezen közlemények voltak megtámadások, tehát kezdetlegességek s a czáfolatok csak védelmi iratok! s midőn a megtámadásról sokkal könnyebb a föltételzés a s ugalmazottság- és ingerlésre, mint éppen a védelemről?

S ha szerző oly benső meggyőződéssel nyilatkozik a cikkek kútforrásait tekintendő közlemények írói „jellemisége” és „jó akarata” mellett, miért akar kételyt támasztani a védelmek ellen, midőn éppen az olvasó-közönség és bizonyosan a szerző előtt is ismeretes az, hogy ezen közlemények sokkal inkább hordák magukon a dühös szenvedélyességből eredt személyeskedés jellegét, mint az ezek ellen intézett czáfolatok és védelmi iratok.

Éppen ezért meg levén győződve, hogy a magas kormány sokkal kegyelesebb s részrehajlatlanabb nézetben lesz és van, mint a „M. Polgár” 67. dík számában megjelent vezércikk írója. Végül csak azon nézetemet fejezem ki, miszerint kíváncsatos lesz a „M. P.” szerkesztőjének ezentúlra vezércikkkel lapja homlokára politikai hite egyéni meggyőződéseit tűzni ki s védeni, miáltal ha az ő mindjárt nem találkoznak is általános elismeréssel, de legalább egy elvei mellett küzdő erőnye babérjait szereznék meg számára, s nem elegyedni s karolni fel oly ügyet, melynek védelme nem vezet az elfogulatlansága iránti hit szilárdítására.

Szoboszlai Károly.

Barót, június 10-kén, 1868. — (Jótekonysági előadás Baróthon.) Határozottan állítom azt, hogy nem lett volna éppen minden érdek nélkül való, ha a Baróth városi színtársulatáról már ezelőtt értesült a t. olv. közönség. S néhány sort annnyival inkább kellett volna valakinek róluk írni eddigéig is, mert Baróthon a Nagy Mihály színtársulata már huzamosabb idő óta játszik; — de ha eddigéig senki sem méltatta őket egy néhány sorra, én — tekintetbe véve a jótekonyság előadását — néhány szót, legalább utólagosan, szükségesnek látok írni. Remélem, hogy a t. szerk. úr is juttat egy kis tért becses lapja hasábjain.

Június 9-kén volt előadva „Dalma,” Jókai színműve, melynek jóvedelméből bizonyos rész (hogy mennyi, nem kérdeztem) az ev. ref. iskolának a fölsegéllésére fordított. Ezt is — mint áldozatot — az igazgató N. M. úrnak kell köszönnünk, ki tekintetbe véve a nevelés szent ügyét, inkább magamagától és színtársulatától vonta el a kenyeret, csak hogy a nevelés szent ügyének hajlékára némi áldozatot ő is tehessen. Én ugy tekintem az áldozatot, mint az evang. ügy. asszonyok által, kirol azt mondá edes lelküztök, a Jézus: „Bizony mondom nektek, hogy e szegény özvegy többet vete a ládába, mint a többi, mert valamije volt, mind oda veté, t. i. minden ő élését.” (Márk 12. r. 43. 44. v.)

A társulat szép személyzetből áll, mert 20-nál többen vannak, mit bizonyít a „Dalma” előadása is. A társulat férfi személyzete között, szerintem, legjobb színész Osváth Gerő, ki, ha tán Kolozsvárt első színész nem lehetne is, de lehet a másodrendű művészek közt első; mert hangja szép, tiszta, erős férfi hang, jó színpadi alakja van, kellő bátorsággal és sok színpadi tanulmánnyal párosítva. A szó teljes értelmében Osváth Gerő jó színész. A társulatban több jó színész és színésznő van, u. m. Farkas, Ujfalusi és Ujfalusiné, kik Kolozsvárt is huzamosan voltak; továbbá Nagy Mihály és nője, ki „Dalma”-t igen ügyesen játszotta, Ján J., Szabó F. és nője, Jávori és nője, Boros, Budai, Török sat. személyekből álló társulata partfogásával, a mai szűk és drágás világban éltetni tud; de éltesse, partfogolja tovább is, mert ha ezt

tek sorában, hátramaradnia nem szabad, — mulhatatlanul megkívánja, hogy Magyarországon osztály, osztály felett előjogokkal nem bírhat; meggyőződött, hogy ha az alkotmányt a néppel közössé teszi, ezáltal igazságot szolgáltat az emberiségnek, s a nemzet erkölcsi és anyagi erejét nevelni fogja, előkészíti hazánkban a magasabb civilizatio haladását; mindezek szükségét átlátván a magyar kiváltságos osztály, nem késett a polgári, a társadalmi s ezzel kapcsolatban a politikai reformok azon útjára térni, a szabad eszmék által lelkesítve, melyet hasonló lovagiassággal és nagylelkűséggel e világban még egy kiváltságos osztály sem érintett! A mult feledve, annak lenyűgöző bilincsei örökre szétörve lettek!

Az eszmék gyors terjedését előidéztek a társulatok kebelében kifejtett eszmecserék, a társadalom és a politika minden kérdései felett; ezen eszmecserék átmentek a megyei gyűlések terméibe is, ugyanazon irányban, melyet számunkra a nemzeti propaganda előkészített; aztán jött a sajtó, az emberi szellem műveinek ellenállhatlan közvetítője, mely nemcsak megvitatott minden kérdést, hanem hatalmas nemzeti hangjával és irányával rombolva a multat, mindenkit maga után ragadva tört a jövőnek. A sajtó útján vitaközösséknél nekünk ideig még ismeretlenek és szokatlanok lévén, éppen azért bő erővel ragadt mindenkinek szívébe az eszme, mely általa a felébredt nemzeti közszellem emelésére és érvényesítésére nyilvánosságra hozatott.

teszi, csak magamagát emeli és azt bizonyítja be, hogy mivel izléssel bír, s csak mint ilyen áldozhat a nemzeti színművészet szent oltáráért és ezáltal bizonyítja be hazaszeretétét. Dícséretre méltó az is, hogy Nagy M. is igyekszik magyar történelmi színdarabokat adni; velők és általuk igyekszik, a lehetőségig, a műveltséget terjesztetni a nép alsóbb osztályában is. — „Hunyadi László halála” Dobosától, továbbá „Dózsa György,” „Dalma,” „Szigetvári vértanúk” Jókai műveit, s más ily történelmi darabok adását igen czélszerű és szükséges dolognak tartom én is. A jó magyar darabok, természet szerint, közepszerűen adva is, megteszik — megtették — hatásukat. A vidéki kicsiny színpadokon a teljes, ép előadás ritka dolog; a kicsiny színpaddal a vándorszínészeknek sok károk van s ezt fölsőleges is tárgyalnom.

Nevezetesen drámáinkról, mint hogy egy hírlapi cikkben részletezésre nem térhetek, legalább általán megjegyzem azt, hogy több van azokban adva a közép bálmuta külfényre. Fényes öltözetekre, mint a bensőségre; így van ez Jókainál is, ki többet ad a külsőségre, cifra szókra, és — főleg — a kardesőrtésre, mint becszel és döntő sulylyal fog birni mindig. — „Shakespeare” remek színművei állításomat bizonyítják. Nincs az ő műveiben — mint magyar drámáinkban — tulságos fény, pompa és sok kardesattogás; de van tanulságos esemény, van mély gyász és a lélek benső állapotának remek rajzolása, az eseményeknek mesteri láncolata, és végre műveinek kerekdedsége, ki-domborulása. S ha a nagy britt költőnél a külső dolog csak mellék-fogalom és másod, harmadrendű tulajdon: követni kell őt magyar drámáinknak is; mert történelmi multunk, szokásaink, törvényeink oly szépek és oly tanulságosak, mint akarmelyik nemzeté. A Jókai színműveiben a szabadság eszméje s egyes hősök jelenetei oly nagy szavakkal vannak rajzolva, hogy az embert, a nézőt hamar felültetik és tapsra késztik; ámde Shakespeare nál éppen azt látjuk, hogy ő, midőn legnagyobbakat akar tenni, akkor igyekszik a legközelebbi tételeket adni hőseinek. A sok példái közül szabadon a III. dík Richard végszavaira utalom, hol így kiált fel Richard: „Egy lovat a hazáért! A haza egy loért elveszessen!” Mily roppant bátást tesz ez, az embernek, ha jól adják, még a haza szála is megrez belé. Sh.-nél ily szép és lélektani jeleneteket sokat, sokat találunk.

Sokkal nagyobb tisztelője vagyok én jelesebb drámáirónknak, s így Jókainknak is, mint bárki más e magyar hazában, mert el vagyok jutva azon pontra, honnan meg tudom mérni, méltányolni és belátni azt, hogy mily sok fáradságban és küzdelemben áll, míg egy író oly szép helyet vív ki a hazánál. Szóval magyar hazánkban, a műveltebb körökben, az ő neve sokszor hallható; színműveit így is irodalmi nyereségnek tartom, s ha élek, lesz alkalmam még szólni róluk. — Ha valóban igaz Jókainak azon önvalomása, melyet a napokban a „Hon”-ban mondt, hogy t. i. „a mit a költészet konyhájára behozott, azt mind politikai lapjaira áldozta:” akkor, azt hiszem, nemcsak az én nézetemet mondok ki, ha azt mondok: hagyja el a politikát és bizza másra e vén, furfangos matróna kezelését; mert ez, szerintem is, olyan forma, mint a Faraó király hét ösztövé, sovány tehene, melyek fölfalnak a világot, s meg lát-szanék meg rajtok... , térjen vissza kizárólag a költészetre és írjon minél több „Dalmát” és írjon oly színműveket, „hogy — mint Széchenyink mondja a „Világ” híres munkája 25. dík lapján — azokban az iszonyu fegyvercsattogás, vastagon kent tréfa helyett, festessenek az életnek oly scénaí, melyek kirekesztöleg csak nemes s fenntebb társaságok tulajdonai.”

Midőn a nemes gróf lélektani mondatával ki-

Ugy, hogy már azon évben, mely 48-at megelőzte, alig akadt valaki a hazában, ki a sajtó által hirdett eszméknek nyíltan ellene szegült volna; s ha akadt is olyan egy pár, kik az ébredő nemzeti új irány ellenében ellenzékelt képezték, ekkor már azokat nem annyira a szabad eszmék elleni küzdele vágya sarkalta, mint inkább az óvatosság, fél-vén, nehogy a gyors fejlődés által meg nem érhető, nem tisztulhatott s kellőleg nem formulázott eszmék utáni vágy koczkaftassa a kiűzött célt, midőn már a mult meg lesz semmisítve!...

Ilyen viszonyok között köszöntött be 1847 s nyílt meg az országgyűlés, mely eleget volt teendő a nemzeti közkívánnak!

Az 1847. év és országgyűlés történelme a felébredt nemzeti közérzületben nyilatkozó szabad eszmék fejlődésének és tisztulásának történelmét is magában foglalja; nem akarom ezen korszak részletezésével önk becses türelmét fárasztani; feladatom különben is nem a részletezés, egyes kiválóbb jelenségeknek kiemelése, hanem az eszmék diadalának általánosságban, némi képét mutatni be; különben is, szerintem, a társadalmi, a politikai reformok kivívása nem egyes jelenségektől, hanem a reformok eszméjének korszerűségétől, életrevalóságától függ, és azon viszhangtól, melyet a felmerített eszmék a népek millióiban kelteni képesek; az érdem tehát nem egyeseké, hanem magáé az emberiségé,

vántam gondolataimra a koronát feltenni: ugyanakkor előttem állott amaz elv is, hogy harcra szóljon tárgyalgós nézet, hasonló nézet ellenében és győzzön a mi jobb! Győzzön csak az — igazság!

Én, nézetemet, ha élek, részletezésekkel kívánom elmondani, tekintettel a multa és jelenre. Jelen levelemben, minthogy már is tulmentem egy hírlapi egyszerű tudósítás mértékén, még csak néhány szót mondok a vándorszínészekről. A vándorszínészek, általán véve, arról panaszkodnak, hogy a közönség pedig azt mondja: haladjatok s akkor pártolunk! S ezen elvnek következzék az, hogy mind a kettő elmarad. Igénytelen nézetem szerint, most, midőn a magyar nemzet derűlebb napokban él, szabadabban mozog: rá kellene, hogy jöjjen arra az elvre a m. miniszterium, hogy e hazában néhány vándorló-színtársulat is lenne némileg a kormány által is segedelmezve; mert tény az, hogy nem mehet minden ember színésznek és hallgatónak Pestre, Budára és Kolozsvárra, még akkor sem, ha a vasút megkésztül. Az is tény, hogy egy jól szervezett vándorló-társulat van annyi befolyással a népre, mint egy állandó pesti, vagy kolozsvári nemzeti színház.

Az államköltségvetésből, midőn bizonyos hitefeleket kihagytak, a történet mellőzésért, napjainkban az osztó-jogra, igazságra nagyon sokszor hivatkoztak. Bizony joggal hivatkozik erre azon vándorló-színtársulat is, melynek célja a magyar nyelv terjesztése, a műveltség áttulítése a nép szívébe. Én remélem is, hogy a m. miniszterium tekintettel lesz a vándorló-színtársulatokra is; de legyen is, mert mindaddig, míg a szegény színésznek csupa napi kenyeriért kell játszani: mindaddig a hazai vándorszínészet fölvirágzásáról nem lehet szó!

Mindig nyíltan és nemes önértéssel előre!
Albertffy János,
unitárius pl.—tr.

KÜLFÖLD.

SZERBIA. A „Wanderer” a leghitelesebb kútfőből következő részleteket közöl Mihály fejedelem meggyilkoltatásáról:

„Mihály fejedelem — noha több oldalról figyelemztetve volt s tudomással bírt oly levelekről, melyek élte elleni merényletet helyeztek kilátásba — mégis megtevé szokott sétányát a topsideri park vadaskertjében, melyet a közönség nem igen szokott látogatni. Ő polgári öltözetben volt, s Constantinovic Katalinnal, s ezek mögött Katalin nagyanyja, saját s a fejedelem szolgálójával. Egy utkanyarulatnál, mely egy oly padhoz vezetett, melyen a fejedelem rendszeren meg szokott pihenni, 3 egyén foglalt állást, kik őt — midőn mellettük elhaladt — üdvözlék. A fejedelem viszonzá az üdvözlét; ezen perczen már egy lövés is történt a fejedelemre s oldalcsontját érte, a legközelebbi halálos lövés pedig feje hátsó részét Constantinovic Ankát, ki oltalmazása végett hozzá rohant, egy harmadik lövés által leterítettett.

Mig a gyilkosok egyike az elesettét egy yatagánnal arczán s kezén a legborzasztóbb módon szétmarozangolá s megcsontkítá, a más kettő a fejedelem mellé sietett, Garasanin hadsereg s Mitu fejedelmi szölgá ellen igyekezett magukat megvédni. Sikertült is nekik ez utóbbiakat újabb revolver-lövésekkel harcoképtelenné tenni. A megfutamodott Katalin után szintén három jólírányzott golyót küldtek. Csupán az őz Obrenovich Thomania s annak szölgája maradtak sértetlenül.

A volt miniszterelnök Garasanin, ki a park-

kinek keble és szíve azon eszmékre fogékony s kiért a szellem azon eszméket megteremtette!...

Az 1847-ik év és országgyűlés, s a nemzetnek ezen év alatt előhaladt óriási mivelődése a reform-kérdésekben érlel meg; tisztelt hallgatóság, azon eszméket, melyek a magyar társadalmi s ezzel kapcsolatban a politikai, az állami élet új alapjává lettek valódnok; ezen év fejlesztette ki a kormányserkezetben a felelősség nélküli kormányserkeke eltörlésének szükségességét, s helyébe a kormányforma teljes átalakításával, más szabad alkotmánnyal bíró nemzetek példájára, a felelős miniszterialis rendszer életbeültetésének nélkülözhetlenségét; ezen év és országgyűlés az, mely a rendi alkotmány helyébe, a nép képviselőletre fektetett új alkotmányt fejleszté ki és készíté elő a szabad eszméktől áthatott nemzet számára; ezen év az, tisztelt hallgatóság, mely az érintett társadalmi és politikai átalakulás előkészítése mellett, a jövő haladás zászlójára nyíltan a szabadság, egyenlőség és testvériség hármass eszméjét tűzte fel!... Ez azon év tisztelt hallgatóság, mely a magyar történelem lapjain új aerát jelző 1848-at bevezette s megérlelte azon magasatos eszméket, melyek az 1848-iki törvényekben letéve vannak, s mielőtt ezen törvények április 11-én szentesítették volna, márczius 15-én, ezelőtt éppen egy ötöd századdal, Pest térein, a nép ezrei által, proclamáltak!...

TÁRCZA.

Elmélkedés 1848 márcz. 15-éről.

(Folytatása és vége.)

Ki e nemzet politikai és társadalmi életét e század első negyedében ismerte s abban benne élt, lelkesült legyen bár egy jobb jövőért s annak ki-küzdesében e nemzetnél hitt is erőt, csak ábrándozónak tartatott volna kortársai által, ha annak oly gyors fejlődést mer jósolni; de ki az 1844 ki évet túl élte, s tapasztalta, hogy e nemzet megrögzött társadalmi szokásai és politikai előjogai dacára érzéssel bír az iránt, mi igazságos és nemes és állami életére nélkülözhetlen, s mindezt a felébredés első éveiben hangoztatja is, az már teljes reménynyel jósolhatta meg, hogy 1848 nincs messze!

S valóban, tisztelt hallgatóság! csak három év kellett még, míg a nemzet szívébe gyökeret vert szabad eszmék az országgyűlési vitaközösséknak nyílt tárgyait képezték, és négy év, míg életbe lépett a szabad eszmékre fektetett új magyar alkotmány 1848-ban!

A haladás, mely Széchenyi fellépésével veszi kezdetét, óriási, de következetes is; a mint az irány meg volt jelölve s az út abban megtörve, a nemesi osztály meggyőződött, hogy a polgárosodás, — melytől, ha helyet akar foglalni az európai nemze-

ban sétált, az agg Obrenovichnő szolgálja által értesült a katasztrófáról, s arról, hogy az ő fia is elesett. „Ha meghalt, a hazáért halt meg!” monda, s fontosabbnak tartá, tústént a városba sietni; kivált mivel az egyik Radamovicot Belgrád irában látta sietni. Az ő sietésének lehetett köszönni, hogy már a legközelebbi órában Belgrád körül zárvonal húzatott, s a senatus elnökéből, az igazságügyminiszterből s a semmisítő törvényszék elnökéből összeállított ideiglenes kormány megalkult. A futás közben megsebesült Katalinnak még volt annyi ereje, hogy a park rostélyzatán keresztül megmenekülhessen; egy történetesen ott elhaladó paraszt kocsi őt fölvev, s a konkba vivé. Ő még most sem tud semmit is anyja haláláról. A fiatal Garasanin s a fejedelmi szolgálta csak csekély sebet kaptak; ez utóbbi a gyilkosok egyikében egy Radamovicot ismert föl, és sikerült is ez utóbbit elfogni. Az őt Belgrádba vivő őrkisérlet alig tudta megakadályozni, hogy ő a nép által darabokra ne tépessék szét. Csúpan azon körülmény, hogy ismételve ezt kiáltozá: „Én nem egyedül vagyok, számos bűnrészesem vannak!” s az őrkisérlet vezető ezredes erélye gátolák meg a Lynch-igazságszolgáltatást.

A másik Radamovic, ki a parkban várta be a vérfürdő befejeztetését, s erre Belgrádba sietett, valószínűleg, hogy ott az összeesküvési párt terveit végrehajtsa, szintén elfogatott.

Hogy az összeesküvés már régóta elő volt készítve, s hogy a fölforgató párt nem kételkedett terveinek június 10-én történt sikeres keresztülvitelét iránt, erre nézve döntő bizonyítékul szolgál azon tény, hogy egy tanár ezen napon kivételesen esti 8 órára helyezé át felolvasását, s azt az ifjúsághoz intézett következő szavakkal nyitá meg: „Most elérkezett a perc arra, hogy vagy a közvéltetés kiáltassék ki, vagy Karagyorgyevics kiáltassék ki a fejedelemtől.” Erre egy ifju kilépén, ezt kiáltá: „Ha Karagyorgyevics honom földre lép, én vagyok az első, ki őt, mint egy rühes ebet lelövi.”

Ezen tanár szintén elfogatott. Eddigélő mintegy 50 személy fogatott el, az összeesküvésben való részvétel gyanúja miatt. Az elfogatásokat titokban kell eszközölni, mivel máskülönben a gyanus egyének a földhözött nép által széttéptetnének. A volt szerb államminiszter, Ristitsen kívül, ki 15-kén Párisba utazott, hogy Obrenovich Milánt onnan elhozza, 16-kán még két nagybefolyású személyiség utazott el oda hasonló szándékkal.

Mint Belgrádból június 16-ról távirják, újabb elfogatások történtek. Többek közt elfogattak: a nyugdíjazott senator Govazovics, Karageorgievics herceg rokona, és Svasits Pál, a főlebbviteli törvényszék titkára. Ez utóbbit igen terhelő s az egész összeesküvés tervét előadó iratokat találtak. Az az ugynevezett omladina tagja. A 3-dik közvetlen gyilkos neve Marics, nem Athanakovics. Az kerületi törvényszéki elnök volt, s nejének meggyilkolása miatt 20 évi börtönrre volt elítélve; azonban a topsideri fogház igazgató hivattalal vizsgálése által szabad lábba hagyatott. Az egész országban teljes nyugalom uralkodik.

Folyó hó 16-kán Belgrádban egy kiáltvány jelent meg, melyben a regenség köszöntetét fejezi ki a népnek, a rend fűntartásáért, s egyszerűsége miatt azt arra kéri, hogy a megkezdett uton haladjon. A regenség — ez mondatik a kiáltványban — erős a nép bizalma által, s annak óhajait teljesíteni akarja.

Jelenleg vétetnek föl, bírósági felügyelet mellett, a fejedelem hagyatékai. Hirszerint 1 millió vany készpénz, s igen sok brillant találtatott. A gyilkosok egyike mindent bevallott.

ROMÁNIA. A sürgönyök ismét nevezetes híreket közöltek az alsó Duna mellékéről. Bratiano miniszteriuma végre megbukott s vele együtt a

lme, tisztelt hallgatóság, elértük előadásom fonálán azon kort és azon eszmék érvényre jutásának szakát, mely Magyarországon második megalkotásának koraként van a történelem lapjain följegyezve; elértük azon kérdést, mely felolvasásomnak tárgya és kiindulási pontja, az 1848-iki alkotmányt!

Engedjék meg, hogy pár szóval részletezzem azon eszméket, melyek ezen alkotmányunkban az éltető elemet képezik s feljogosítanak, hogy abban, a fejlesztés jogának és kötelességének fenntartása mellett, s bizva a reményben, hogy ez iránti törekvésünk, a haladó kor és a népek jogainak tiszteltetben tartása érdekében hovatovább mindinkább nyilvánuló európai közérzet által támogatva, előbb utóbb célzt érend, mely eszmék, mondom, feljogosítanak, hogy ezen alkotmányunkban bízhatunk!

A társadalomnak, az államnak alapja az egyén: az egyén jóléte, boldogsága, célja a társadalomnak; a társadalom ezen célja pedig csak maga az egyén által elérhető, ki nemes hivatásánál fogva maga és embertársa javára és érdekében él és munkál; de hogy e célzt, az egyén, az államban elérhesse, szüktség, hogy magát érvényesíthesse, azaz: cselekvési szabadsága legyen! Ezen egyéni szabadságot adta meg a baza polgárainak 1848, s ezért jogosult azon alkotmányt a feltevésre, hogy boldogítani is fogja azokat, kik védelme alatt polgárai e hazának!

Ki egyéni szabadságánál fogva jogosult, de kötelezett is, hivatásánál fogva, ereje és tehetsége szerint befolyjni az állam, mint az emberi célok

„vörösük” azon pártja, melynek szüntelen zavargása a legnagyobb gálja volt románia rendezettségek és megerősödésének. Azon viszonyok, melyek a kormány bukását előkészítették, azon feltévére jogosítanak, hogy itt nem pusztá személyváltozással, hanem gyökeres rendszerváltozással van dolgunk, és hogy Joan Bratiano egyelőre lejártszotta szerepét.

A válságot legközelebb a senatus idézte elő, melyben, mint tudvalevő, a mérsékelt és mivelt bojárok „fehér” pártja van többségben. Eddig Bratiano a képviselőházban ülő pártja által tartotta őket sakkban, a fejedelem előtt pedig rágalom által nyomta őket háttérbe, azt hirdetvén, hogy a fehér párt fejedelemségének legnagyobb ellensége. — Az utóbbi hónapok eseményei felvilágosították a fejedelmet a dolgok állapotáról, és végre meghajolt azon kabinetek tanácsa előtt, melyek Románia rendezett viszonyaiban a keleti Európa bekéjét biztosítva látják.

A válságot azon körülmény emeli európai jelentőségre, a mely a bukást legközelebb előidézte. A miniszterium Oroszországról iránti rokon-szenvétől indítva, két milliónyi kártérítést engedélyezett az említett államnak azon hidért, mely Ismail és Chilia várak átengedésével Romániára váltott. A senatus ezen engedély tárgyában bizalmatlanságot szavazott a miniszteriumnak, melynek lemondását a fejedelem késedelem nélkül elfogadta és Plagino és Bostafu urakat bízta meg az új kabinet alakításával. A miniszterium megbukott, mert előzékenynek mutatta magát Oroszországról irányában. Oroszországról keleti politikájára ezzel érekeny csapást szenvedett. E vereség a jelen pillanatban, a belgrádi eseményekkel szemben, kétszeresen ürvendtes, kétszeres jelentőséggel bír.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Ö Felsége f. hó 20-án Bécsből Prágába utazott.

— Magyar körökben beszélnek, hogy királynéknak Ö Felsége mellett állásából Königsgrófné kilépne és helyét Andrássy grófné leendene szerencsés elfoglalni.

— A miniszterium által kiküldött mérnök az erdélyi vizeket tanulmányozzák. Az „U.” szerint oda nyilatkoztak a szakértők, hogy a Maros kevés szabályozás, némely fővénnyel elválása után kisebb gőzökkel egész Marosújvárig hajózható lenne.

— A vallás- és közoktatásügyi miniszterium felterjesztését a gyulafehérvári gör. egyesület (Balázsfalván székelő) érsekség betöltése ügyében, megerősítette Ö Felsége. — A kiküldött királyi biztos csakugyan Bohetzel Sándor, országos képviselő, ki e megbízatást el is fogadta. A választási nap aug. 12-re van kitűzve. Az intézkedés kihirdetése e napokban fog bekövetkezni.

— A magyar-horvát regnicolaris küldöttségek e hét elején megkezdék a közös üléseket, melyekben a kiegyezés alapelveit fogják megalapítani. Ez megtörténvén, ezen elvek a magyar és horvát országgyűlések elé terjesztetnek elfogadás végett, s ezután a horvát kormány szabad-eltv irányban átalakíttatik, hogy a kiegyezést részletekben kidolgozza és keresztülvigye.

— Napoleon herceg tiszteletére gróf Andrássy Gyula miniszterelnökénél ebéd volt, melyre a magas vendégen kívül még hivatalosak voltak: gr. Castellane főconsul, a herceg kíséretét képező urak, ugymint Ferry, Pizani és Ragon ezredesek, Schaeffer titkár dr. Berenger, továbbá a magyar miniszterek, Szentiványi és Somssich alsóházi elnökök, Majláth országbíró és főrendi elnök, Simor hgyprimás, Lichtenstein herceg, gr. Pejacevich László és Vacanovics Antal, a horvát regnicolaris

elérését közvetítő közeg fentartására és védelmezésére, az mindenkivel egyenlően jogosult az állam által biztosított jogok- és javadalmakban részesülni. Az állam által nyújtott ezen jogokban egyenlő részesülést foglalja magában az 1848-iki magyar alkotmány az egyenlőség igazságos és magas-szós eszméjé!

Kik ugyanazon államban, ugyanazon célok elérésére vannak hivatva; de kötelezve is küzdeni a polgári szabadság és törvény előtti egyenlőség által lelkesítve, azoknál, a cél eléréséért, a társadalom boldogításáért nélkülözhetlen az egyetértés, a barátság; ezen eszme valóítása célzóztatott t. hallgatóság, midőn a szabadság és egyenlőség eszméje mellé, a testvériség is csatoltatott 1848-ban!

Még pár szót az állami szerkezetéről.

Minden alkotmányának az adja meg a biztosítékot, ha azok, kik azon alkotmányt az államban érvényesítik, felelősek eljárásaikért; régi alkotmányunk ezt nélkülözte, s éppen azért nem is volt annak egyéb, már jelzett hiányai mellett, semmi biztosíték! Örövendünk tehát, t. hallgatóság, hogy jelenlegi alkotmányunk, a már jelzett magas-szós eszmék mellett, a felelősséget is felállította a végrehajtó hatalom közegei részéről; azt, hogy a törvényhozás jogát új alkotmányunk értelmében, egy-résről az alkotmány sáncaiba bevett nép gyakorolja, nem egy osztály, mint egykoron, mint az 1848-iki alkotmány egyik sarkalatos vívmányát szintén nem hallgathatunk el.

küldöttség tagjai és gr. Zichy Ödön. A herceg, gróf Castellane pesti francia consul kíséretében meglátogatta a képviselőházat. A herceg egyszerű polgári öltözetben, fején kerek fehér nyári, ugynevezett Linkoln kalappal jelent meg. A ház külső lépcsőjén helyettes háznagy gr. Lázár Kálmán, és a házfelügyelő Stréter úr, s még két constabler kardosan fogadták. Az előcsarnokba érve, a herceget több képviselő, köztük gr. Károlyi Ede, kívül a herceg kezét fogott, szíves éljenekkel fogadták. A főrendi páholyban gr. Andrássy Gyula miniszterelnök, Klapka t. gr. Károlyi Ede s a helyettes háznagy felváltva ültek mellette, kikkel szívélyesen társalgott, s egy óra hosszat maradt ott, élénken érdekelve a legmeddőbb és zavarosabb vita által, minőt e ház régeje vagy tán soha nem hallott. A herceg jun. 17-én Budavárt, a királyi palotát, s az ottani székes-egyházat látogatta meg, s a bécsi kapun át a császárfüldöbe ment, hol a zenekar tiszteletére a marseillaisét játszta. Innen visszatérve, sétát tett a városban, hol a többi közt az izraelita templomot is meglátogatta.

— Előttünk van a „Kolosvári Kör” terveze, melytől az előlegesen történő aláírások gyűjtése végett van közretéve. — Ajánljuk a kolozsvári és az egész erdélyi értelmiség kiváló figyelmébe. A kolozsvári ilyeszerű egyetlek még 48 előtt különböző osztályok számára alakultak volt. A harminczas évek elején alakult kaszinó-egylet után egy polgári társalkodó és később egy iparos olvasó-egylet felállítását vélték szükségesnek, s hogy mindegyik szükseget pótolni bizonyítja az, hogy mind a három egylet virágzásnak örvend. Az alakuló „Kolosvári Kör” alakulása nem azt teszi, hogy a fenálló egyletek közül valamelyik fölslegessé vált, hanem azt, hogy szükseggé vált a társadalom osztályai szerint alakult egyletek közt egy összetartó kapcsolatot képezni. Irányeszméjét e szavak fejtethetik ki: „Értsük meg egymást.” A „Kolosvári Kör” hivatva van nálunk a közszellem megalkotására, mely nélkül csak gáncsolni lehet sikerrel, de építeni nem. Az alapszabályokból megemlítjük az alkalmakkal a következő pontokat: A körnek tagja lehet minden, fedhetlen jellemű s magaviselt férfiú; a tanuló ifjúság közt ide értetvén azok, kik érettségi vizsgát tettek. — A tagok a) rendes, b) tiszteletbeli, c) foglalkozó tagok, s végre d) vendégek. A rendes tagok köteleességei. Minden rendes tag köteles: első beiratásakor o. é. 2 ft beruházási díjt — ezen beiratástól számítandó 3 évig évenként két részletben u. m. október és április 1-én összesen 10 ft tagsági díjt fizetni; magát, bármely közte s más tagtársra közt a kör helyiségeiben felmerülő becsületbeli kérdésben a 39. §-ben körülírt becsületességek határozatának alávetni, és ezt lovagias elégtétel gyanánt elfogadni.

— Az „Uj Pozor” szerint Fiume legközelebb királyi magasabb intézkedéssel vissza fog kezeltetni Magyarországra.

— A „Federatiunea” következőleg üdvözlí Napoleon herceget: Herceg! — Dácia Trajana (valószínűleg Erdélyt érti alatta) román lakosai leg-szintébb örömezelemmel üdvözlönek Pannónia Aquincumában! (Ö-Buda római neve.)

— A „Gaz.” szerint Oláhban is volt román nemzeti májális, melyre 4000-en gyűltek egybe a szomszéd falvakból. Elénekeltek a „Destéptate romane” nemzeti dalt, Mihály hős dalát; végül éneklé a tanuló ifjúság a „Limba Romanesca” dalt. A mulatságon jelen volt a fogarasi-vidéki tisztség, élén a fő- és alkapitányokkal; a fogarasi helyőrség katonatisztjei közül is számosan jelentek meg. A lakománál toasztok mondatk a császárárt, az iskolák fölvirágzásáért, a hadsereg egysegeért; Bugneri János poharat emelt a román nemzet derek férfiaiért s a román nép szenvedéseire, kérve az istent, büntesse meg azokat a mérges hienákat, kik

Midőn áttutottam az 1848 előtti alkotmányos élet mozzanatain, érintettem a küzdelmet 48 felé s jeleztem volna a nagyszerű átalakulás főbb mozzanatait, azt hiszem: a társadalmi élet változásait nem szükseges részleteznem; nézzem önök szélyl e hazában, s ha tapasztalni fogják, hogy a tudomány, mivelődés, a nemzeti nyelv, irodalom, vallásos eszmék, nemzet- és mezőgazdaság, ipar és kereskedelem, a munka utáni vágy mennyit haladt, mennyit fejlődött azóta, mióta azon szellemi harcok vívattak e hazában, melyeknek dicső eredménye az 1848-diki törvényekben van letéve, elmondhatják önök velem együtt, hogy ez mind 48 érdeme. De elmondhatjuk, tiszt. hallgatóság azt is, hogy a mely nemzet állami szerkezetének teljes átformálását oly örömmel vette, s a megrázó kórást, mely politikai átalakulásával karöltve — társadalmi életében előidézett, minden visszahátas nélkül, a kimutatott új irányban, fejleszteni törekszik, e nemzet, mondom, jövővel bír és élni fog!

Tisztelt hallgatóság! megkísértém, hogy e mai estvét, önök előtt — azon nagy eszmékhez közelítőleg tegyem emlékeztetéssé, melyek 1848-at jellemzik; — ez irányban törekvésem ösztönte volt; de ha a nagy feladatnak nem tudtam önök óhajaihoz mérten eleget tenni, mentsenek ki e részben gyöngeségem és a körülmények!

Megvallom! szándékosan kerültem sok mindent, azért egyfelől, mert a hol a tárgy oly bő anyagot szolgáltat a felolvasásra, ott fölségeinek

a legkisebb lelkifurdalás nélkül eladják a hazát, (értsd az oláh képviselőket a magyar országgyűlésen) végül így kiáltott fel: éljen a román nyelv és a román nemzet. A „Gaz.” levelezője szerint oly annyira föllekesülve mulattak, mintha epp most érkeztek volna e földre Trajánussal, a hódítóval, hogy az ő nevéhez méltóan éljenek itt.

— Deák Ferencznek az ügyvéhi diszpolgársági okmányt Binder és Drotleff képviselők átnyújtották.

— Kereskedőink végre megtarthaták májálisukat vasárnap a monostori erdőben. Népes-ségére nézve mit sem engedett a többieknek, s hogy felül nem multa, okát a rekkenő hőségben kereszteni. Volt tiszta ég, katonabanda és cigányzene, miből folyt a szünetet nem tartó tánc, s némelyeknél szünni még később az utcákon sem akart jó kedv. Hosszan nyult az éjbe a mulatság, midőn ennek is, mint mindennek egyszer vége lett, s nincs tudva, hogy közelebből mifele ezimen tánczoljunk össze még a zöld füvet. Valószínű, hogy ez alkalmakkal csakugyan befejeztetett május.

— A hivatalos lap a következő legfőbb kéziratot hozza: Személyem körül magyar miniszterem előterjesztése folytán, az Erdélyben mult év augusztus havában kültött marhavész el-fojtása körül szerzett érdemek elismeréséül, földmivélés, ipar- és kereskedelmi magyar miniszterem utján különös elismerésem nyilvánítandó: gróf Kálnoki Dénes háromszéki, Mikó Antal csikszéki, Dániel Gábor udvarhelyszéki és Mikó Mihály marosszéki főkirálybíráknak; Tamás László Fogarasi-vidék főkapitányának, Gibel Adolf székesszéki polgármesternek, Schuller Ede brassóvidéki tanácsosnak, gróf Eszterházi Kálmán kolos- és b. Kemény György tordamegyei főispánoknak; Veres Károly ugyanazon megyei és Bartha Lajos felső-fehérmegyei alispánoknak; Maurer Gábor szoligabíróknak, Brust Ignác Fugaras város polgármesterének, Codru Dragosianu Fogarasi-vidék alkapitányának, Ratiu János szoligabíróknak, Poparadu Miklós segéd-szoligabíróknak, Czipu Tamás levéltárnoknak, Pandria Efrein segéd-szoligabíróknak, dr. Greissing József és dr. Bachmayer János brassói főorvosoknak; dr. Bakonyi József, a kormánybiztos mellé rendelt rendelkezés alatti főorvosnak, dr. Mina János, az állatgyógyászat tanára és a királyi biztos segédé-nek, végre dr. Miller József Csikszéki főorvosának. Dr. Pataki Dániel országos főorvos- és kormány-széki tanácsosnak pedig ugyanez alkalmából a III-ad osztályu vaskorona-rendet díjmentesen adományozom. Kelt Schönbrunnban, 1868. június hó 10-én. Ferencz József, s. k. Gr. Festetics György, s. k.

— A honvédségélyző alaphól újabban a következő kolozsváriak részesültek: Ambrus Elek köztítész, Bogdán Elek főhadnagy, Barok János főhadnagy, Bánai Pál hadnagy, Balogh János tizedes, Brém Ferdinánd köztítész, Roros Mátyás köztítész, Bihari István főgyus, Balázs Ferencz köztítész, Binecz Mózes köztítész, Bartha György köztítész, Balogh József köztítész özvegye, Boldizsár György köztítész özvegye, Bel Sámuel őrmester, Balázs Mihály köztítész, Czibulski Pál almsztész özvegye, Csapó Sándor köztítész özvegye, Dózsa István köztítész, Dali Ferencz köztítész, Fischer Károly hadnagy, Filakovits János köztítész, Füstös Sámuel köztítész, ifj. Frankis Samu tizedes, Ferenczi József köztítész özvegye, Felix György köztítész özvegye, Farkas Mihály köztítész özvegye, Forgács Mária, Dávid köztítész árvája, Gornisevits Kelemen őrmester, György Mihály köztítész özvegye, Hart Mátyás őrmester, Horváth István köztítész, Hatala Mihály köztítész, Hering Károly tizedes özvegye, Hecht Ernestina, József őrmester árvája, Jeszenszky Lajos köztítész özvegye, Kiss Ferencz

tartam illusztrációkhoz folyamodni; másfelől meg azért, mert ha előadásomat az események hisztóriai képleteivel is megtoldom, ugy ezen felolvasás, melynek célja eszmék körül volt maradni, vagy történelmi tárgyhalmazzá válik, vagy azon végtelbe esik, hogy megtagadja saját nézeteimet bizonyos szempontok iránt, melyeket vagy általában nem vallok, vagy pedig az eszmék abszolút becsé fölött senkire nem ruházhatok! Higgyék el önök, hogy ez nálam nem tisztelet, nem becsületihiány, hanem a felfogás azon modora, mely a teremőt műveiben ismeri el s részesíti a kegyelet azon mértékében, melyre őt korszerű eszméi mindig érdemesítik! Ki kora nagy eszméit hazája, nemzete érdekében küzdött: azt a nemzet, melyhez tartozik, válaszsza bár tengerek el tőle, feledni nem fogja soha; de ha van olyan, ki népszerűséget nem keresve, éjelét, nappalát hazájának szenteli, kinek minden gondolata nemzete boldogításában összpontosul, ki e gondolatért nem törődik sem a legfelfettebb polgári erény meggyaláztatásával, sem az élbe gör-dített számos akadályokkal, hanem, mint bölcs, ki teljes nyugodtsággal nyult az életét kiöltő bűrk-pohár után, rendíthetetlen következetességgel és tántoríthatatlan hűséggel tör célja felé, mely hazája ronsolót államhajójának kiépítése végett keresett egy szécsenddel bíró biztos révpárt... ha mondom, van köztünk ilyen, és pedig van, annak szintén vannak érdemei és méltó nemzeti há-ljá!...

tizedes, Kóbori Kovács Mihály altiszt, Katona Imre köztitűz, Kelemen József köztitűz, Kóczi István főttűz, Kaiser Keresztély köztitűz, Landa János köztitűz, Lelek Zsigmond köztitűz, Lukács László százados ővezgye, Majer Ferencz tizedes, Mikó Sándor köztitűz, Miklós János köztitűz, Miklósi László alvadász, Némethi András köztitűz, Pozsonyi József őrmester, Právda Samu tizedes, Péter Miklós köztitűz, Ráduly László köztitűz, Ruzs János köztitűz, Szathmári Bálint köztitűz, Szabó Ferencz őrmester, Szász József tűzmester, Szacska Péter köztitűz, Székely Samu köztitűz, Szilágyi József köztitűz, Szabó György köztitűz, Szabó István tizedes ővezgye, Timár Károly köztitűz, Tóth József trombitás altiszt, Tóth Mártom köztitűz, Trombitás Károly köztitűz, Telepi László köztitűz, Vasas Gábor köztitűz, Vigh Mihály köztitűz, Veres Mihály köztitűz, Vas Pál százados ővezgye, Zathler Samu köztitűz és Zsiga József köztitűz ővezgye.

E napokban bocsátá Brassó városa és vidéke az 1868-ik évi költségvetést a nyilvánosság terére. Mint egyebütt, úgy itt is tekintélyes számokkal találkozunk egy a jövedelem, mint a kiadások mezején. Boldog város! míg mi egy tekintélyes deficitet felmutatni kénytelenek vagyunk, mely községit terhes adó által fedeztetik egyedül, ő — tisztelet és becsület nemes tanácsának — 200,554 frtra rugó kiadásai dacára, 1000 frtnyi többletet mutat fel Brassó jövedelmi rovatai közt a bérletek 84,404 frt; a bormérés és pálinka illeték 30,795 frt, a hátrálások 18,478 frt, s a borfogyasztási adó 14,561 frtokkal foglalnak helyet. A kiadások közt, ezt írja a „Sieb. Bl.“ levelezője, nincs egy is, mely oly hatalmas benyomást tenne, mint a tisztikar fizetése, a szolgák jutalmazása s öltöztetése, mely ezen évben a 47,603 frtból álló kerek összeget képezi. Mégis csak sok, mennyiben a városi gép kezelési készlete kerül! Így sóhajtott fel a levelező a ringatja szívét azon édes reményben, hogy a reformok itt is sokat másképpen fognak elintézni.

Pia disideria! Városi életünkben nem oly hamar szokjuk meg a takarékoság elveit.

— Horváth Mihály ismert történetírónk — mint még annak idejében említett — egy röpiratot adott ki Kossuth ellen; most olvassuk pesti lapokból, hogy a röpirat minden példányát elkelt.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók ez évi Egerben tartandó nagygyűlésének közéletével az orvosok és a természet barátai figyelemmel kísérték, hogy Eggenberger Nándor magy. akad. könyvtárnál és tőle minden honi könyvkereskedés által az eddigi nagygyűlések évkönyvei tetemesen leszállított áron megszerezhetők; és pedig az 1841, 1842 és az 1844-dikiek 1 frt, — az 1845, 1846, 1847 és az 1863-dikiek 2 frtjával, az 1864-dikiek 3 frt, és az 1865-dikiek 5 frton. Nevezetnül és minden honi könyvtárnál kapható továbbá a mind történelmi, mind régészeti becsű „Vajda-Hunyad vára szobán és képen” című mű Dr. Arányi Lajos tanártól, ára 3 frt. Ezen műnek értékét még azon kedvező körülmény is növeli, hogy a dícső Mátyás királyunk által épített, de az idő és viszontagságok által megviselt vár további fenntartását célzó intézkedések közel kilátásba vannak helyezve.

— Miksa György úr „Magyar történelmi emlékek külföldön” című munkájának előfizetési ideje végefelé közeledvén, a n. é. i. tartó uraságok teljes tisztelettel kérik: neitőztassanak a netán begyűlt összegeket az előfizetők névsorával együtt, a nyomtatandó példányok száma meghatározhatása tekintetéből legtovább jövő hó 8-ig beküldeni Demjén László könyvkereskedésének.

— Mehádián a koronázás napját megünnepezték; az isteni tisztelet után díszlakomát tartottak, melyen az ottan állomásozó katonatisztek és idegenek is részt vettek. Az első toasztokat Asbót Lajos honvéd tábornok mondta a királyné, király, királyné stb. Kiváló érdeklődéssel birt toasztja a hadsereg — német nyelven — és azon viszhang, melyet költött. A tábornok erősen marquirozta a hadsereg jelen állását és az új szellemet, mely szükségképp kell, hogy ezental átlengje. Az egész társaság, első sorban a jelen volt tiszték zajos tetszéssel fogadták felszólalását. A helybeli parancsnok alezredes

— a derék katona nevét fájdalom nem írja meg levelező — erre felelte pobarást s kifejtette, mennyire osztja a tábornok nézeteit, kiemelte, hogy a hadseregnek nem is lehet, nem is lesz más iránya, mint a melyet ő Felsége népei boldogítására megragadt és hogy örömmel kellett ő Felsége minden alattvalójának fogadni azon perczet, melyen Szent-István koronája ő Felsége fejére tétetett. — Egy angol fürdővendég angolul mondott toasztos a magyar nemzet magas politikai erényeire és erős nemesség tartására, mely a türebben, a kitűzésben és a mérséklésben egyaránt kitűnően mutatkozik.

— Beküldött szerkesztőségünkhez: A magyar nyelv szótárának VIII-dik füzetét Kár-pör-től Konyitig. Szerk. Ballagi Mór. Pest. 1868. Kiadja Heckenast Gusztáv.

— Németországban jelenleg 34 életbiztosító-intézet van, melyek összesen 416 millió flót biztosítottak 280,000 ember életére. Ha tehát ezen egyének meghalnak, akkor a nevezett összeg ki lesz fizetendő. Az intézetek összes tőkéje 58 millió frtra rug. Bármily tetemesek is ezen összegek, mégis aránylag csekélyek 40 millió lakosra. Még ezer meg ezer ember élete nincs biztosítva, kiknek egyedüli tőkéje a munkaerő, és kik elég könnyelműek, hogy családjuk fenntartásáról idejekorán nem gondoskodnak.

— Tsung Tse, az ifjú kínai császár, ki 14 éves, most nősült meg Ching King tartományban. Az új császárné 11 éves meg csak, de sok testi kellemmel bír. A császár nemsokára teljeskorúvá fog kikiáltatni, midőn is személyesen vendi át a kormány gyepöljét. A világon jelenleg aligha nem a kínai császár a legifjabb uralkodó.

— Egy vén völegény. Széchenyiben a napokban tartotta menyegzőjét egy 94 éves izraelita egy 70 éves ővezgyasszonyaal. Ez már a 4-dik és valószínűleg utolsó neje. Utódjai is szép számmal szaporodtak, unokáinak száma 96, a család, melynek törzsátja, összesen 155 tagból áll.

— A felső pyrenaeusokban fekvő Auch faluban két ház nem rég lángborult. „Segítség! hallatszik az egyikből, különösen a kétségbeesett anya rémkiáltása töltö a léget: „Mentsétek meg gyermekemet!” Az érsek éppen ekkor érkezett a

helyszínre, és személyesen részt vett az oltásban, egyszersmind folytonosan bátorítván az oltással foglalkozókat. „25 Lajos-aranyat kap az — mondá — ki a szegény anyát és gyermekét a lángokból kiment!” A nép közül többen közeledtek a lángokhoz, de legott visszaléptek. „25 Lajos-aranyat kap az, ki az anyát és gyermekét megmenti!” — szolt az érsek még hangosabban — a tömeg hallgatott s nem mozdult. Ekkor a tűz fényénél látni lehetett a jó pástort, midőn egy vászon lepedőt vízbe mártott. Az egész tömeg meg volt hatva, leterdelt, szeméit a bátor főpapra függesztvén, kinek sikerült a lángokban álló ablakhoz eljutni. Innen eltűnt, de nemsokára visszajött az anyával és gyermekével. Az életmentés sikerült. Az érsek, mintán a félig elégett lepedőt ledobta magáról, térdeire esett, hogy hálát adjon Istennek, majd felemelkedett és a tűz által tönkrement anyához így szolt: „Asszonyom! Huszonöt Lajos-aranyt ígertem annak, a ki megmenti kegyedet, és megszolgáltam ez összeget s azt most kegyednek ajándékozom!”

— Véreosót vettek észre néhány nap előtt Pözlinsdorf környékén, úgy, hogy csakugyan süttet veres cseppek hullottak alá és a megszáradt cseppek a megaludt s megfagyott vérhez hasonló foltokat hagytak hátra. Dr. Heller Florián megvizsgálván e nyomokat, reá jött, hogy azok nem egyebek, mint az idén azon vidéken roppant mennyiségben uralkodó lepkék hulladéka. A lepkék a fákat sokaságukkal előzőlötték, leveleiket mind lerágták, s a pusztá ágakat eltölték hulladékaikkal, melyeket az eső fölértatott, lemosott és azért veres cseppekben hullott alá. Ezt Heller dr. már többször is tapasztalta.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Junius 20-kán: 5% Metaliques 100 frt 57.30. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 63.—. Kamat 58.50. 1860. Kölcsön 84.60. Bankrészevény 711. Hitelintézet részvény 200 frt 193.50. London 10 frt 100 frt 23 1/2 kr 115.90. Ezüst 113.50. Cs. királyi arany 5.53.

Junius 17-kén: Földterhementesítési kötvény Magyarországi 75.50. Erdélyi 69.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

NEW BIVATALUS

(145)

New Yorki

(5—10)

Wheler & Wilson és Howe Mannfg. társak

amerikai VARRÓGÉPEK

ügynöksége

Teutsch J. B-nél

Segesvártt

eredeti gyári áron árul, pontos szolgálat biztosítása mellett.

Az 1867-diki párisi világjáraton 82 versenyző gyár közt Wheler és Wilson urak nyerték az egyetlen aranyérmet. Ezen kitüntetés tényleges tanúságot tesz ezen varrógépek még eddig felül nem mult jeleségéről, s minden további dicséret feleslegessé tesz.

Vidéki megrendelések, tekintettel a szállításra és pakolásra, költség nélkül szállítatnak helyre a raktár által

TEUTSCH J. B-nél
Segesvártt.

(16) — 23/6

1868.

(10—*)

Valódi

MOLL SEIDLITZ-PORA

mely a párisi műkiállításán arany-érmet nyert.

Középponti raktára a „Gólyához” címzett gyógyszerár Béciben, és egyedül az alább megnevezett raktárakban kapható.

Figyelemztetés. Miután tapasztaltam, hogy az ugynevezett Seidlitz-por használati útmutatásokkal áruhaték, melyek szóról szóra az enyim szerint utánozva, a közönség csalódására, még saját néveláírásomat is viselik, s ily módon azok károsokról itélve saját gyártmányaimmal könnyen felcserélhetők lévén, bator vagyok azért ezen hamisítások ellenében óvást mindenkit azon megjegyzéssel figyelemztetni, miszeint az ilyen műszereknek megkülönböztetése végett, „az általam készített Seidlitz-por minden katulyája és minden egyes adag papir-burkolata hivatalos őrizmény alatti saját véd-íparjeggyemmel van ellátva.”

Ára egy bépecselt eredeti skatulyának 1 ft 25 kr. oszt. ért.

Használati utasítással minden nyelven.

E porok számtalan, rendkívüli esetben bebizonyult gyógyhatásuknál fogva minden eddigelő ismert házi gyógyszernek közt bizonyára a legelső helyre méltatandók. A császari nagy birodalom minden részéből hozzánk beküldött több ezernyi házi részletes biznyitványul szolgál, hogy azok főzött dugulás, emésztetlenség és gyomorégés, fővább görcsök, vesebetegység, idegbaj, szívdobogás, ideges fűfajás, vertorlás, kösvényeszerű tagfájdalom, s végül hysteria, hypochondria, tartós hányási inger stb. eseteiben a legjobb eredménnyel használtatnak, s a legártalmasabb győgyeredményt vívtak ki. Ezen, már nagy csomaggá nőtt levelezés számtalan bizonyítványait tartalmazza azon szenvedőknek, a kik gyakran, miután az allopathiai és vizgyógymódot hasztalan használták ezen egyszerű házi szerhez folyamodtak és egészségüket egyszerre és állandóan visszanyerték. Ezen elismerési iratokban a nép majd minden osztálya u. m. tanítók kereskedők, közművesek, műészek, mezői gazdák, tanárok, hivatalnokok, katonák, sőt gyógyszerészek és orvosok is, valamint több oly mindkét nemből való egyének képviselvék, a kiknél azelőtt a leghíresebb gyógyfürrások a legkisebb könnyebbülést se idézték elő és a kik csupán a valódi Seidlitz-Porok rendszeres használata által lettek tökéletesen egészségesek.

Valódi minőségben kapható csupán csak

Kolozsvártt: BINDER K. (ezelőtt Ritter) győgytárban b-monostor-utca a városi Redoute során; továbbá Wolff J. és dr. Hintz György győgytárakban.

Beszterczén: Szongot György.

Brassóban: Jekelius F.

M.-Vásárhelyt: Jeney Károly és Bucher M.

Nagy-Károlyban: Schöberl.

Nagy-Szebenben: Müller győgyz.

N.-Váradon: Jánky Antal.

Segesvártt: Teutsch J. B.

Szászsebesen: Binder F. győgyz.

Szerdahelyt: Schimert F. győgyz.

Zilahon: Harmath S. F.

A fennebbi cégeknél létezik még ezeken kívül a

Norvégiai „Bergen” városból való valódi

DORSCH-MAJHALZSIROLAJ

raktára is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 frt. 80 kr. egy kisebbnek 1 frt. o. é. Az üvegek elvannak látva vedmárkossal és kimerítő használati utasítással. Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatályosabb majhalzsirolaj a dorschhalaknak leggyógyosabb egybegyűjtése és kiválasztása által van meggyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepeccselt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtatott. — E valódi Dorsch-majhalzsirolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelesbb győgyyszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulus és rachitis, kösvény és csúsz, idült borkiűtés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban legsikeresebben alkalmaztatik.

MOLL A. győgyyszerész Béciben, „zum Storch”, Tuchlauben.

(194)

(1—3)

Legelhetesre.

N.-Várad és kolozsvári országúthoz közel Élesd mellett Ötfalu határán 3000 holdnyi igen jó legelőre, darab száma 80 krral egész új-évig felfogadtatnak szarvasmarhák és lovak, külön egyes-ség mellett sertések és juhok is. Értekezhetni Olay István ügyvédél Nagyvárad Apollóutca 715/20 szám alatt.

Uj érdekes röpirat!

Éppen most jelent meg ez alábbi rendkívül érdekes munka, s kapható Stein János könyvkereskedésében

Kossuth Lajos

újabb leveleire

Horváth Mihály.

Ára 1 frt 20 kr.

Fénykép-Albumok

papir, vászon és bőrkötésben 80 krtól 10 frtig.

Nagyobb, ugynevezett Cabinét fényképekhez

50 képre 8 frttól — 12 frtig.

Befőttes és más üvegekre a drága Lantorna helyett a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

PERGAMENT PAPIR

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 6, 7, 8, 9 krért iver.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettiivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Egy falat kenyér története. Levelek az ember életéről. Mindkét nembeli növényeké számára Macé J. nyomán dolgozta Szász Domokos. Ára füve 1 frt.

Róma és a római birodalom története. Lamé Fleury után magyartá Szabó György, tanár. Két rész két kötetben 2 frt.

(193)

(2—3)

Hirdetmény.

Nemes Kolozsmegye felső kerületébe kebelezett Inaktelke helysége részéről közhírre tétetik: hogy az ottani általános körmárlási jog, az ottani helyt jelen évi július 6-kán tartandó közarverezés útján, ez évi augusztus 1-ső napjától kezdőleg, három egymásután következő évekre haszonbérbe fog adatni.

Válalkozni kívánók, az árverezési feltételeket megtekinthetik helyt Inaktelkén az ottani tiszt. lelkész urnál. Kelt Inaktelkén, jun. 18-án, 1868.

(190)

(3—3)

Kolozsvártt külső-magyarutczában a b. Radák-háznál

1. hó 25-kén

s a következő napokon tartandó alkéntes árverésen, háztartáshoz tartozó

többsféle holmik eladatnak.

(2—3)

KÉT GARNITUR CSINOS VASBUTOR

nagyon olcsón eladó.

Értekezhetni DEMJÉN LÁSZLÓ könyvkereskedésben.

(191)